

Sygn. akt II UK 495/15

## POSTANOWIENIE

Dnia 25 listopada 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar

w sprawie z wniosku M. K.  
przeciwko Dyrektorowi Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw  
Wewnętrznych w Warszawie  
o wysokość emerytury policyjnej,  
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw  
Publicznych w dniu 25 listopada 2015 r.,  
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w  
Warszawie z dnia 18 czerwca 2014 r., sygn. akt III AUa 1350/13,

**odmawia przyjęcia skargi do rozpoznania.**

## UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 18 czerwca 2014 r., III AUa 1350/13, Sąd Apelacyjny w Warszawie, na skutek apelacji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w Warszawie, w sprawie z odwołania M. K. o wysokość emerytury policyjnej, zmienił wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 22 marca 2013 r. w pkt 1 i oddalił odwołanie (pkt I), orzekając o kosztach postępowania kasacyjnego (pkt II).

W uzasadnieniu wyroku Sąd Apelacyjny wskazał, że Sąd pierwszej instancji niezasadnie uznał, iż służba wnioskodawcy w okresach od dnia 15 września 1949 r. do dnia 20 lipca 1951 r. oraz od dnia 18 lipca 1957 r. do dnia 31 grudnia 1972 r. nie była służbą w organach bezpieczeństwa państwa. Z informacji Instytutu Pamięci Narodowej o przebiegu służby wnioskodawcy (k. 92,93 akt) wynika, że w okresie od

dnia 15 września 1949 r. do dnia 27 lipca 1951 r. był on słuchaczem Centrum Wyszkożenia Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego (Dwuletnia Szkoła Oficerska), zaś w okresie od dnia 18 lipca 1957 r. do dnia 31 grudnia 1972 r. pełnił służbę w Departamencie I MSW, który był jednostką wojskową nr [...], zajmując stanowiska oficera operacyjnego, starszego oficera operacyjnego, inspektora. W ocenie Sądu drugiej instancji, kilkunastoletnia służba odwołującego się w jednostce wojskowej, podległej resortowi spraw wewnętrznych i wypełniającej zadania wywiadowcze (Departament I) była służbą w organach bezpieczeństwa państwa. W orzecznictwie sądowym utrwalony został pogląd, że służby wywiadowcze (Departament I MSW) stanowiły organ bezpieczeństwa, bowiem zlikwidowane zostały w chwili powołania Urzędu Ochrony Państwa, a zatem spełniony został warunek zaliczenia tych służb do organów bezpieczeństwa państwa. Zważywszy na brak wątpliwości, co do oceny charakteru pełnienia służby przez wnioskodawcę w powyższych okresach, wskazanych w informacji Instytutu Pamięci Narodowej, w sytuacji prawnej wnioskodawcy, za każdy rok pełnienia służby w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 1388), emerytura wynosi 0,7% podstawy jej wymiaru (art. 15b ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 667 ze zm., dalej: ustawa o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy), co oznacza, że wysokość emerytury wyliczanej wyłącznie za okresy pełnienia takiej służby może być niższa od 40% podstawy wymiaru tego świadczenia (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 3 marca 2011 r., II UZP 2/11, OSNP 2011 nr 15-16, poz. 210). W ocenie Sądu drugiej instancji, wyłączeniu spod tej regulacji nie podlega także okres od dnia 15 września 1949 r. do dnia 27 lipca 1951 r. w którym wnioskodawca był słuchaczem Centrum Wyszkożenia Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego. Zdaniem Sądu Apelacyjnego brak jest podstaw do przyjęcia, że Centrum Wyszkożenia MSW w

latach 1949-1951 było porównywalne z powstałą w 1972 r. Wyższą Szkołą Oficerską MSW w Legionowie, powołaną na podstawie ustawy o szkolnictwie wyższym i wyodrębnioną organizacyjnie z systemu wyszkolenia MSW. W przeciwieństwie do WSO w Legionowie, Centrum Wyszokolenia MSW wchodziło w skład systemu szkolenia resortowego MSW, jako jednostka operacyjna tego ministerstwa i było niewątpliwie organem bezpieczeństwa państwa.

Powyższy wyrok zaskarżył w całości skargą kasacyjną pełnomocnik wnioskodawcy, zarzucając naruszenia prawa materialnego – art. 3 ust. 2 w związku z art. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. Nr 24, poz. 145, dalej ustawa nowelizująca), „gdy tymczasem M.K. w dniu wejścia w życie (..) ustawy nowelizacyjnej (...) otrzymywał świadczenie (...) przyznane na podstawie ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. (...)” art. 15b ust. 1 pkt 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy w związku z art. 2 ust 1 pkt 5 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji (...), na skutek oceny, że wnioskodawca „również w okresach od dnia 12 lipca 1957 r. do dnia 31 grudnia 1972 r. oraz od dnia 15 września 1949 r. do dnia 27 lipca 1951 r. pełnił służbę w organach bezpieczeństwa państwa (...) wskutek czego jego emerytura wynosi 0,7% podstawy wymiaru za każdy rok tej służby w latach 1944-1990 i zarazem nie zastosowanie w związku z wymienionymi przepisami - ze względu na prawidłowo ustalony okres zawodowej służby wojskowej wnioskodawcy od dnia 12 lipca 1957 r. do dnia 31 grudnia 1972 r. w Jednostce Wojskowej Nr [...] w W. i okres od dnia 15 września 1949 r. do dnia 27 lipca 1951 r. w jakim wnioskodawca był słuchaczem dwuletniej szkoły oficerskiej występującej pod nazwą Centrum Wyszokolenia Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego, a która w owym czasie była jednostką wojskową, jak też okres służby od dnia 1 stycznia 1973 r., dnia zwolnienia z tej służby w Milicji Obywatelskiej, do której powołano go po zwolnieniu za jego zgodą z zawodowej służby wojskowej – art. 3a ust 3 ustawy z dnia 18

października 2006 r. o ujawnianiu informacji (...)", oraz naruszenie przepisów postępowania – art. 233 § 1 i art. 316 § 1 k.p.c.

Pełnomocnik wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania wraz z orzeczeniem o kosztach postępowania.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, „którego ujawniająca się obecność na tle sprawy skarżącego (zarzut z pkt IV tej skargi) wymaga bezpośredniej interwencji Sądu Najwyższego (...)", przy czym uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołał się na jej oczywistą zasadność, zaś przytaczając „zagadnienie prawne” powiązał go z regulacją dotyczącą prawa do emerytury policyjnej, ustanowioną w art. 15 ust. 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy z 1994 r., którym ograniczono emeryturę na podstawie art. 15b ust. 1 pkt 1 tej ustawy, za okres służby w organach bezpieczeństwa PRL w latach 1944-1990, zmieniając naliczenie emerytury z 2,6% na 0,7% za każdy rok tej służby. W ocenie skarżącego, przy takiej interpretacji cała grupa ubezpieczonych byłaby pozbawiona nabytego prawa. Oznaczałoby to także zmianę sposobu naliczania emerytury tej grupie funkcjonariuszy, zmniejszając ich świadczenia emerytalne wskaźnikiem 0,7%. W ocenie skarżącego z art. 3 ust 2 ustawy nowelizującej nie wynika, by miał on charakter przepisu uchylającego dotychczasową decyzję ustalającą prawo do świadczeń i wysokość tych świadczeń dla osób, które w dniu wejścia w życie ustawy nowelizującej (w dniu 15 marca 2009 r.) otrzymywały świadczenia przyznane na podstawie ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej oraz ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U. z 1983 r. nr 46, poz. 210 ze zm.).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wstępnie trzeba przypomnieć, że ograniczenia dopuszczalności wnoszenia skargi kasacyjnej wynikają z konstytucyjnej roli Sądu Najwyższego w systemie organów wymiaru sprawiedliwości. Zgodnie bowiem z art. 1 ust. 1 pkt 1 ustawy z

dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 499 ze zm.), rolą tego Sądu w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości pozostaje zapewnienie w ramach nadzoru zgodności z prawem oraz jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych i wojskowych przez rozpoznawanie kasacji oraz innych środków odwoławczych, podejmowanie uchwał rozstrzygających zagadnienia prawne i rozstrzyganie innych spraw określonych w ustawach. Skarga kasacyjna nie jest więc (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia, stąd też ewentualna możliwość dalszego postępowania przed Sądem Najwyższym, stanowi uprawnienie dodatkowe (por. art. 177 ust. 1 Konstytucji), które może zostać obwarowane szczególnymi przesłankami, w tym określonymi w art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c.

Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli:

- 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne,
- 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów,
- 3) zachodzi nieważność postępowania lub
- 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu cytowanego przepisu uznaje się zagadnienie dotychczas niewyjaśnione i nierozwiązane w orzecznictwie, a więc cechujące się nowością i którego rozstrzygnięcie może sprzyjać rozwojowi prawa. W utrwalonym orzecznictwie przyjmuje się, że powołanie się na tę okoliczność wymaga, obok sformułowania tego zagadnienia, także przytoczenia związanych z nim konkretnych przepisów prawnych, wskazania, dlaczego jest ono istotne oraz przedstawienia argumentacji wskazującej na rozbieżne oceny prawne (por. postanowienia: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, poz. 51; z dnia 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, LEX nr 180841). Wypada również dodać, że

podstawa do przyjęcia skargi do rozpoznania nie zachodzi, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, brak nadto okoliczności uzasadniających zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNAPIUS – wkładka z 2003 r. nr 13, poz. 5).

W ocenie Sądu Najwyższego przedstawione w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wątpliwości interpretacyjne w istocie dotyczą problemu, który został już rozstrzygnięty w uchwale z dnia 3 marca 2011 r., II UZP 2/11 (OSNP 2011 nr 15-16, poz. 210). Sąd Najwyższy przyjął, że za każdy rok pełnienia służby w latach 1944-1990 w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 emerytura – stosownie do art. 15b ust. 1 pkt 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy – wynosi 0,7% podstawy jej wymiaru, co oznacza, że wysokość emerytury wyliczanej wyłącznie za okresy pełnienia takiej służby może być niższa od 40% podstawy wymiaru tego świadczenia. Tym samym powoływanie się we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej na potrzebę wykładni omawianych przepisów wykazuje na bezzasadność skargi, w której w istocie chodzi o utrzymanie dawnych, uprawnień zaopatrzeniowych. Trzeba też podkreślić, że Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 24 lutego 2010 r., K 6/09 (OTK-A 2010 nr 2, poz. 15) orzekł, że art. 15b ust. 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy jest zgodny z art. 2, art. 10, art. 30, art. 32 i art. 67 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji oraz nie jest niezgodny z art. 42 Konstytucji. Nie należy też pomijać analizowanego łącznie orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, w tym orzeczenia z dnia 14 maja 2013 r. nieuwzględniającego zarzutów skarżących, którym zmniejszono podstawę wymiaru do 0,7% za okres pracy w organach bezpieczeństwa, a ściślej uznającego te skargi za niedopuszczalne, co spowodowało ich nieprzyjęcie do rozpoznania (sprawa Cichopek i innych przeciwko Polsce - 15189/10 i dalsze).

Nie istnieje też zagadnienie prawne łączone przez skarżącego z zarzucanym naruszeniem przez Sąd Apelacyjny art. 233 § 1 i 316 § 1 k.p.c.

Należy też wskazać za wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2011 r., I PK 43/11 (niepublikowany), że jednocześnie uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania występującymi w sprawie wątpliwościami prawnymi (zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów) generalnie wyklucza możliwość oczywistej zasadności skargi, pomijając nawet, że potrzeba wykładni przepisów prawa nie została w skardze kasacyjnej uzasadniona. Przesłanki uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zawarte w pkt 1 i 4 art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c. wzajemnie się krzyżują i wykluczają możliwość przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zarówno z uwagi na interes publiczny (pkt 1 powołanego przepisu), jak i prywatny skarżącego (pkt 4 powołanego przepisu). Trudno sobie bowiem wyobrazić sytuację, w której wyrok jest oczywiście wadliwy a jednocześnie w sprawie występuje tak poważna wątpliwość prawna, że wymaga interwencji i rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy.

Z tych względów na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.